

umjetničkim djelima u makarskoj katedrali i drugim crkvenim zdanjima, identificiraju umjetnici i njihov opus, ukazuje na Sabljarovo zanimanje za obitelj Alačević (prijepis *Narodnih pjesama* Antuna Alačevića iz sredine 19. stoljeća), kao i na pjesnička djela, prijepise i prijevode Stipana Ivičevića. Autor se potom bavi Sabljarovom recepcijom tiskanih i rukopisnih djela pohranjenih u franjevačkome samostanu u Makarskoj, antičkim epigrafskim spomenicima, obrambenom kulom, crkvenim objektima i nadgrobnim pločama u mjestu Igrane. U završnome dijelu raščlambe Sabljarove bilježnice broj 8 Tomasović ukazuje na zabilježbe vezane za samostan sv. Križa u Živogošću, spomenik francuskoj vojsci iz 1809. godine (tzv. Napoleonov spomenik), stećak-sljemenjak na Zakuću (autor napominje kako je riječ o »najljepšem srednjovjekovnom nadgrobnom spomeniku u Primorju«, 82), kao i na druge, u Sabljarovim zapisima zabilježene spomenike.

U završnome poglavlju razmatra se »Pitanje istovremenosti upisa u bilježnice br. 8 i br. 20 i mjestima u Makarskom primorju koja je Mijat Sabljar obišao« (86). Autor na ovome mjestu zaključuje da su Makarska i Primorje u Sabljarovoj bilježnici br. 20 (Split – Nere-tva) bitno različito prikazani (glede načina opisa i sadržaja) u odnosu na bilježnicu br. 8. Naime, dok Sabljar bilježnicom br. 8 dokazuje istovremenost unosa podataka, bilježnica br. 20 pokazuje kako ih je bilježio uz konzultiranje literature, ali i naknadnim upisivanjem. Slijedi popis izvora, kratica i literature (87–98), sažetci na engleskom, talijanskom i njemačkom jeziku (99–104) te kazala osobnih imena, zemljopisnih pojmova, hagionima i prikaza, građevina i nadgrobni spomenika, rukopisa i tiskanih knjiga, institucija te ostalih pojmova (105–119). Na kraju knjige nalazi se sadržaj svih poglavlja (120).

Marinko Tomasović, autor ovdje predstavljene knjige, iznimnost je rukopisne ostavštine Mijata Sabljara znanstveno obrađivao i u svojim prethodim radovima te je stoga ova knjiga logično zaokruživanje započete problematske teme. Tomasović je – tragom podataka sadržanih u Sabljarovim bilježnicama – iznio podrobnu raščlambu povjesno-umjetničkoga nasljeđa Makarske i Makarskoga primorja. Pristup tematici također je vrlo svestran – sve Sabljarove bilješke o sakralnim ili civilnim zdanjima, antičkim, srednjovjekovnim ili novijim natpisima, oltarima, slikama i kipovima, rukopisnim djelima i knjigama pohranjenim u samostanskim ili privatnim zbirkama, kao i o prirodnim fenomenima i tradicijskoj kulturi makarskoga kraja pronašle su svoje mjesto u autorovoj usporednoj raščlambi. Stoga naposljetku možemo zaključiti kako je knjiga koja je ovdje prikazana zasigurno vrijedan prinos proučavanju povijesti grada Makarske i Makarskoga primorja, ali i djelovanja, opusa i rukopisne ostavštine Mijata Sabljara.

Lovorka Čoralić

**Ivan CIFRIĆ, Leksikon socijalne ekologije, Školska knjiga, Zagreb, 2012., 466 str.**

Kao rezultat višegodišnjeg istraživačkog i znanstvenog rada akademika Ivana Cifrića u 2012. godini tiskan je *Leksikon socijalne ekologije*. Djelo je vrijedno iz više razloga, prvenstveno jer se po prvi put u hrvatskoj stručnoj literaturi objavljuje ovakav profil leksikona. Potom valja napomenuti povezivanje različitih znanstvenih područja i disciplina – od

sociologije i filozofije, preko ekologije, biologije do pedagogije, teologije ili pak antropologije – kao doprinos navedene knjige.

Socijalna ekologija priznata je kao iznimno važna socijalna disciplina unutar koje dolazi do prožimanja socijalnih i prirodnih znanosti u novo istraživačko interdisciplinarno područje. Ona rabi znanja iz empirije i nastoji ih teorijski oblikovati u sustavno mišljenje, a svojom interdisciplinarnošću pridonosi formiranju koherentne pojmovne jezgre s ciljem razumijevanja i objašnjavanja prostornih i vremenskih odnosa čovjeka (društva, kulture) i prirode (okoliša). Autor je, uvidjevši važnost navedene discipline, izradio sustavan leksikon u kojem je naveo i objasnio gotovo 1000 ključnih pojmova. Između velikog broja pojmova, autor se odlučio za one koji čine sastavnicu socijalnoekološke problematike, iako, kako navodi sam autor, uslijed dinamičnosti odnosa društva i prirode, ova disciplina zahtijeva konstantno nadograđivanje i stvaranje novih pojmova ili pak drugačije razumijevanje postojećih. S obzirom na navedeno, ovaj je *Leksikon* izraz sadašnjeg trenutka znanstvenih spoznaja, empirijskog stanja i autorovih razmišljanja, a ne zatvoren pojmovni arsenal.

*Leksikon* je koncipiran kao rječnik, odnosno sadrži 991 natuknicu razdijeljenu prema abecednom redu (9–414). Uz svaku natuknicu nalazimo kratko određenje pojma te njegovo objašnjenje kod drugih autora, kao i kod samog autora *Leksikona*. Osim navedenog, kod nekih su natuknica dodani empirijski podatci i imena nekih važnijih autora. Stoga natuknice nisu jedinstvena opsega. Povezivanjem i međusobnim upućivanjem pojmova jednih na druge, autor je stvorio pojmovnu mrežu koja omogućuje shvaćanje konteksta određenog pojma.

Na kraju se knjige nalazi »Izbor iz literature« (415–441), »Kazalo imena« (443–454) i »Kazalo pojmova« (455–466). U popisu literature autor je vodio računa o zastupljenosti domaćih, uz strana imena.

Sustavni rječnik najvažnijih pojmova iz područja socijalne ekologije svakako će biti na korist kako studentima tako i drugim profilima istraživača. Činjenica kako je ova knjiga prva takvog sadržaja u hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj literaturi uvećava njezinu vrijednost.

Ana Biočić

**Splitska hagiografska baština: povijest, legenda, tekst. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Splitu od 26. do 27. rujna 2011.** (ur. Joško BELAMARIĆ, Bratislav LUČIN, Marko TROGRLIĆ, Josip VRANDEČIĆ), Književni krug Split, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, Split, 2014., 534 str.

U rujnu 2011. godine održan je u organizaciji splitskog Književnog kruga i Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu međunarodni znanstveni skup *Splitska hagiografska baština: povijest, legenda, tekst*. Vrijednost ovog događaja, održanoga kao dio manifestacije *Knjiga Mediterana*, prepoznao je i svojim pokroviteljstvom podupro i Papinski odbor za povijesne znanosti, a novčanim su prilozima održavanje skupa omogućile i brojne druge institucije iz resora znanosti i kulture. Gotovo tri godine nakon tog događaja